

Woord vooraf

Mbote na beno (goede dag aan jullie)

Eric Depreeuw

Solidariteit als 'lerende organisatie'

Hoe werk je een *Woord vooraf* uit bij een nieuwsbrief als deze? Als kersverse hoofdredacteur heb ik er weinig ervaring mee. Er volgt een gespannen schrijfpauze, net geen schrijfkramp. Maar wat tijd winnen en nadenken brengen vaak raad. Zo kan men over het muurtje kijken en nagaan hoe meer ervaren collega's in 'nog' meer gerenommeerde periodieken dit aanpakken. We zien twee voorwoordmodellen. Het eerste model bestaat erin dat de hoofdredacteur vooruitloopt op de inhoud van zijn aflevering. Het tweede model is thematisch. Een actueel onderwerp wordt uitgewerkt, geanalyseerd en meestal gekoppeld aan een eigen stellingneming. De lezer van *Nsangu ya Bwala* merkt zelf wel dat we een heel bord foefoe serveren met sakasaka, aangevuld met een fikse mwambe en wat tropisch fruit. Dan maar aan de slag met ons thema: *Solidariteit als lerende organisatie*.

In haar doctoraatsproefschrift, verdedigd aan de universiteit van Wageningen, benadrukt Irene Guijt dat de kunst bij evaluaties van projecten in ontwikkelingssamenwerking is indicatoren te vinden die zinvol zijn naargelang de context. We trachtten die aanbeveling toe te passen op onze werking. *Solidariteit* startte in 2004. We ondersteunden drie jaar na elkaar studenten van de lerarenopleiding (toen nog EHSAL, het huidige HUB) die enthousiast voor hun stage naar Congo vertrokken. Ze werkten er in scholen van de zusters Annuntiaten samen met Congolese collega's. Iedere keer kregen twee docenten van hun hogeschool – directie én collega's - de ruimte om de stagiairs te vergezellen in functie van een degelijke begeleiding. Zowel de partners in Kingandu als deze in Totshi, de twee locaties waar we op deze wijze actief waren, als de stagiairs en hun docenten hebben er heel wat van opgestoken (zie onder meer de getuigenis van zuster Sabine in de vorige *Nsangu*).

Onze gesprekken ter plaatse en kritische reflecties in onze werkgroepen brachten ons tot de conclusie dat het misschien nog beter kon door aanvullende initiatieven te ontplooiën. We kregen geleidelijk aan de indruk dat de betrokkenheid van de Congolese leerkrachten en zelfs deze van de directies aan dynamiek verloor na het vertrek van onze equipe. De permanente bezorgdheid voor de basisbehoeften van elke dag is daarvoor natuurlijke de belangrijkste verklaring (zie het gesprek met directrice Marie-Louise). Maar misschien zouden de beoogde vernieuwingen intenser kunnen worden opgenomen in de dagdagelijkse werking door twee nieuwe initiatieven (waarvoor we natuurlijk ook weer wat euro's kunnen gebruiken...).

Vooreerst kan u lezen in de bijdrage van Raf Sondervorst dat we meer wensen te investeren in *het lokale schoolbeleid*.

Joel

We brengen de directies en verantwoordelijke actoren van al de Afrikaanse scholen van de Annuntiaten samen en gaan in op hun behoefte aan vorming op het vlak van schoolmanagement, ontwikkeling van visie, didactische vernieuwing enz. Voor het eerst genieten ook de scholen van Kameroen en Burundi rechtstreeks van uw steun. We zijn er bovendien in geslaagd meerdere Congolese experts in dit vormingsproject te betrekken, zowel uit de lokale onderwijswereld als uit de hogeschool van Kikwit en uit de universiteit van Kinshasa. Deze universiteit is trouwens een partner in een project rond leerlingenbegeleiding, gesteund door de VLIR (orgaan van alle Vlaamse universiteiten), en waarvan de auteur van dit voorwoord promotor is.

Een tweede nieuwe piste is dat we zorgen voor meer continuïteit *en formant des formateurs*. We zijn op zoek naar ervaren Vlaamse en eventueel Franstalige leerkrachten, al dan niet op (brug)pensioen, die bereid zijn om in onze partnerscholen een beperkte periode intensief samen te werken met zwarte kernleerkrachten. We leggen de focus in de toekomst meer op de vorming van Congolese zusters en leken die bewezen hebben over een degelijke didactische basis te beschikken en bereid zijn hun expertise verder uit te bouwen.

Onze ervaren leerkrachten zullen ook nauwer betrokken worden bij de vorming van toekomstige leerkrachten (leerlingen Algemene opvoedkunde). De bedoeling is dat, na het vertrek van onze mensen, de lokale partners vanuit hun invulling verder werken met hun collega's. Zo realiseren we samen meer continuïteit en kwaliteit. Enkel wanneer we elkaars emancipatie voor ogen houden, vermijden we ongepaste betutteling die ongewild kan leiden tot bepaalde vormen van neokolonialisatie.

Meer en meer dringt het ook in de ngo's en in het vrijwilligerswerk door dat goede intenties alleen niet volstaan. Men moet op een verantwoorde wijze omspringen met de mensen en met de beschikbare middelen, met uw milde bijdragen dus. Adequate evaluatie van onze eigen werking in het kader van een permanent kwaliteitsperspectief, ook daaraan werken we omdat we een lerende organisatie willen zijn. We willen ook leren van onze supporters, dus graag uw reactie...

Tijdslijn - Magda Olbrechts

Juni 2008: schriftelijke bevraging van de directies van de scholen van de zusters Annuntiaten in Congo, Kameroen en Burundi om een beter zicht te krijgen op de reële situatie in elke school en om de vorming van directies in februari 2009 optimaal te laten verlopen.

Juli 2008: aankoop in Kinshasa van diverse materialen o.a. schoolgerief voor leraren en leerlingen, atlanten van Congo, woordenboeken, schoolbordverf, naaimachines...

Augustus 2008: zending van 1500 kg school- en sportmateriaal, printers, ziekenhuistoestellen, geneesmiddelen voor ziekenhuizen.

September 2008: zending per boot van 1109 kg didactisch materiaal voor onze scholen in de Bandundu provincie, computeruitrusting voor de hogeschool Masi-Manimba en voor het Institut Supérieur de Kikwit, voor onze partners van het Centre de Développement de Kingandu, voor onze partner radio Raki in Kingandu en voor de school Banatee in Kikwit.

Oktober 2008: - verzending van vijftien laptops en een

printer naar Burundi.

25 oktober tot 8 november: voorbereiding in Congo van de vormingssessie voor directies door Fernand Rochette en Raf Sondervorst.

Wegens formele moeilijkheden wordt de vorming van Séraphin Namwisi verdaagd tot het voorjaar van 2009.

November 2008: *Kunstenaars voor Afrikaanse scholen.* Op 9 november van 10 tot 19 uur in het H.-Hartinstituut te Heverlee tentoonstelling, verkoop en veiling van kunstwerken. Veertig kunstenaars schonken een werk ten voordele van onze onderwijsprojecten in Afrika.

December 2008: op 19 december het jaarlijkse kerstconcert in Heverlee.

Voorjaar 2009: (uitgestelde) vorming van Séraphin Namwisi

Februari – Maart 2009: vormingscongres van de directies

2009: installatie internet en toebehoren in Kimbongo

2010: nieuwe school in Kibangu - Kikwit

MO

Soms gaat het niet moeilijk maar heel moeilijk - Freddy Vanhaelewyn

We zijn niet zonder reden trots op onze realisaties voor de internetverbinding in Kingandu en in Totshi. Nochtans loopt het niet altijd van een leien dakje. Séraphin zou vorming komen volgen in België om nog meer dan nu het geval is, zelfstandig te kunnen instaan voor het onderhoud van de installaties. Door administratieve hiaten wordt deze vorming uitgesteld tot het voorjaar 2009.

Een tweede hindernis situeert zich op technisch vlak. Totshi kampt met meer moeilijkheden dan Kingandu en wel om twee redenen. Vooreerst ligt Totshi tussen twee rivieren. Dit is een van de redenen waarom er daar zoveel onweders losbarsten. Daarbij kan men zich gerust voorstellen dat de hel losbreekt, met oorverdovend klank- en verblindend lichtspel. Als zo'n onweer zich aankondigt, moeten de circuits van de elektrische installatie onderbroken worden én uitgeschakeld. Laat men dit

na dan is de kans groot dat omvormers, noodbatterijen en routers verbranden. Het gevolg daarvan is dat het vervangmateriaal moet toegeleverd worden. De elektricien van Kikwit moet worden opgetrommeld en heeft dan een reis voor de boeg van ongeveer 140 km...

De tweede reden is dat we in Totshi nog geen gekwalificeerd personeel ter beschikking hebben om de infrastructuur van nabij op te volgen. In Kingandu zorgt Séraphin voor de goede gang van zaken (zie vorig nummer van Nsangu). Indien nodig verplaatst hij zich met zijn moto van Kingandu naar Totshi maar dan is hij gemakkelijk enkele dagen onbeschikbaar in Kingandu!

Voorlopig is alles onder controle in Totshi maar we werken aan betrouwbare oplossingen voor beide uitdagingen.

FVH

Former les formateurs: werken aan een autonome beleidsvoering in onze scholen – Raf Sondervorst

Met ons project "Blik op Afrika" werken we reeds een aantal jaren intens samen met enkele scholen in Congo. Deze samenwerking uit zich vooral op het niveau van didactische uitwisseling van methoden en materialen. Ook al loopt dit

project vlot, zoals u in onze nieuwsbrieven hebt kunnen lezen, toch was het de wens van alle betrokkenen om deze samenwerking nog sterker en intenser te maken door ook beleidsmatige ondersteuning te voorzien. Niet alleen de directies van de Congolese scholen maar ook de beleidsverantwoordelijken van de

scholen van de congregatie van de zusters Annuntiaten in Kameroen en Burundi drongen er op aan om rond verschillende beleidsgerichte thema's met gelijken rond de tafel te zitten en deskundigheid te delen. Naast de noodzakelijke ervaringsuitwisseling was er ook een duidelijke vraag naar inhoudelijke ondersteuning en input.

Ons *Solidariteitsfonds* besliste op deze vraag in te gaan en organiseert voor de directies van deze dertien lagere en secundaire scholen een eerste vormingscongres. Dit zal plaats vinden in de stad Kikwit (Congo) in februari-maart 2009. Het congres zal tien dagen in beslag nemen en verschillende thema's rond schoolmanagement zullen de revue passeren. Het doel ervan is duidelijk: de competenties van directies rond beleidsmanagement, onderwijskundig handelen en communicatie versterken.

Om het welslagen van dit initiatief te bevorderen, startten we in juli 2008 met een schriftelijke bevraging bij al deze directies. Uit de antwoorden op de vragenlijst en uit de persoonlijke contacten van Fernand Rochette en Raf Sondervorst tijdens hun recente missie, werd duidelijk dat de schoolhoofden volgende thema's belangrijk vinden:

- Pedagogisch project van de Annuntiaten als geheel en van elke school apart
- Leerlingenbeleid: uitval, differentiëring, begeleiding
- Leerkrachtenbeleid: aanwerving, begeleiding, motivering, functionering, vorming
- Schoolmanagement

Op basis van deze krachtlijnen wordt een vormingspakket samengesteld. Via gesprekken met directies, verantwoordelijken van nascholingscentra, experts van het VVOB, leden van de inspectie, professoren van de universiteit UNIKIN en andere

onderwijsverantwoordelijken, bakenden Fernand en Raf de inhoudelijke vragen en noden nog scherper af. Ze zochten lesgevers bij onze Afrikaanse partners en regelden de praktische kant van de vormingstiendaagse. In de marge volgden ze ook de andere didactische en technische projecten van het *Solidariteitsfonds* verder op. We hebben ondertussen 'geleerd' dat een regelmatig persoonlijk contact met onze partners een noodzakelijke voorwaarde is voor een effectieve samenwerking.

Een aantal randvoorwaarden voor het vormingscongres zijn duidelijk:

- We benutten maximaal de deskundigheden van onze partners uit de betrokken landen.
- We doen daarnaast een beroep op externe experts uit de verschillende partnerlanden. Voor Vlaanderen zijn Guido Caerts en Paula Veestraeten, oud-directies en Afrika-kenners, bereid om hun deskundigheid actief ter beschikking te stellen tijdens de tiendaagse.
- We werken steeds vanuit praktijkgerelateerde contexten, zodat de congres thema's nauw aansluiten bij de dagdagelijkse realiteit van de directies.

We voorzien verschillende vormen van opvolging, zodat dit congres geen one-shot nascholingsinitiatief vormt maar perspectieven aanreikt voor de toekomst.

Het moge duidelijk zijn, dit wordt vervolgd en u zal dit kunnen meebeleven via deze *Nsangu ya Bwala* en op onze webstek www.blikopafrika.be!!!

RS

Hallo Congo Marie-Dominique Lodens

Ik maak kennis met de Congolese jongen Joel. Hij is de leerling die in het filmpje, gemaakt door de jonge leerkrachten vorig schooljaar tijdens hun stage in Totshi, een dag gevolgd werd. 'Verloop van een dag uit het leven van een leerling', roept bij mij heel wat vragen op. Op verzoek van de redactie van Nsangu ya Bwala tracht ik contact met hem op te nemen. Aangezien de bliksemschade is hersteld hebben we terug verbinding met Totshi (zie elders in deze nieuwsbrief). Ik besluit mijn vragen meteen aan Joel te stellen.

Hallo Totshi? Dag Joel!

Ik wil jou graag enkele vraagjes stellen. Joel herinnert zich nog mijn komst in Totshi vorig jaar. Joel, uit een gezin van zeven, zal eind oktober 14 jaar worden. Zijn oudere broer, Patrick, is chauffeur – techniker in dienst van de zusters.

Joel zou nu aan het tweede jaar secundair beginnen. Zou, want wegens de staking van de leerkrachten wegens het maandenlang achterwege blijven van hun wedde, is het schooljaar nog niet gestart. Joel beaamt dat hij zijn dagen wel weet te vullen, zelfs nu het geen school is. Sommige leerkrachten brachten immers schooltaken om de achterstand van hun leerlingen niet al groot te laten worden en om te vermijden dat de leerlingen te veel kennis kwijt spelen.

Leerlingen kunnen in Congo onderverdeeld worden in drie groepen: externen, internen en semi-internen. Semi-internen zouden in normale omstandigheden gewoon 'internen' zijn, maar door de permanente economische crisis in het land, kunnen noch de ouders, noch de scholen een betere oplossing aanbieden. Ze brengen hun schooltijd op een ietwat bijzondere wijze door. Ze leven en verblijven in de nabijheid van de school, ver van hun gezin, en zijn vóór en na schooltijd veelal op zichzelf aangewezen.

Ook Joel behoort tot de semi-internen. Hij woont samen met zijn oudere broer Patrick en met broer Godefroid in een huis in de Makwele, een dorp in de omgeving van de school. Twee van zijn zussen, Françoise en Rachel, zijn intern in het Lycée Tangiza. De ouders van Joel wonen samen met drie andere kinderen in Kikongolo op een 12-tal km van Totshi. Te ver om elke ochtend en avond te voet te af te leggen. Tijdens schoolvakanties gaat Joel zijn ouders wel bezoeken.

Hoe verloopt een doorsnee schooldag van een leerling in Congo?

Bij het krieken van de dag, rond 5 u, is het tijd om op te staan! De school begint om 7u30. De meeste leerlingen komen vroeger naar de school om te studeren, taken te maken of gewoon om samen met vrienden te zijn. (op de evenaar de zon alle dagen opkomt rond 6 uur en ondergaat rond 18u. In de dorpen heeft praktisch geen enkel huisje of hutje verlichting).

Joel houdt vooral van het vak wiskunde, maar ook van geschiedenis, vult hij aan. Waar hij in wiskunde momenteel mee bezig is? Vergelijkingen, vierkantswortels en natuurlijke getallen klinkt het antwoord.

Om 12u30 zijn de lessen afgelopen. Dan gaat Joel eerst een tijd voetballen met zijn vrienden.

Joel en broer Patrick hebben ook een tuintje om groenten te kweken voor hun dagelijks gebruik en dus werkt Joel 's namiddags in de tuin. Rond 15 u is het tijd om aan de maaltijd te beginnen. Op het menu staan *foufou*, een bol gekookt maniokmeel, en *sakaska*, gestoofde maniokbladeren. De gedroogde maniokwortels worden eerst tot meel gestampt in een houten trog (zie de foto), dat is zwaar werk. Ik vraag Joel of hij een goede kok is en lekker kookt. Uiteraard! Daarop nodigt hij me prompt uit om, indien ik ooit in de buurt kom, zelf te proeven.

Afgesproken Joel!

16u, tijd om de lessen voor de volgende dag te leren en het huiswerk te maken samen met zijn broer Godefroid. Daarna wordt het vuur ontstoken en het eten gekookt. Zolang het niet regent, gebeurt dit allemaal buiten. Ik vraag Joel of er een beurtrol is voor het halen van water en hout. Nu protesteert hij luid, want dat neemt hij allemaal voor eigen rekening. Na het eten worden potten, borden en bekertjes afgewassen en te drogen gehangen.

Rond 18 uur gaat de zon onder en wordt het pikdonker. Gelukkig hebben de broers wel een batterij voor wat verlichting, maar als die het niet doet, gebruiken ze een leeg sardineblikje met een pit. Voor het slapengaan, rond 20u, blijft er nog tijd over voor een spelletje OXO. Daarna wordt het gebinte van het dak geïnspecteerd en het klein gedierte dat de nachtrust zou kunnen verstoren buitengejaagd. Joel, waar droom jij van, voor later? Ik zou graag leraar geschiedenis worden. Slaapwel!

MDL

Een onderonsje met zuster Marie-Louise Kuzambamalu - Directrice van de secundaire school in Kingandu - Eric Depreeuw

Onze Congolese partners ZIJN onze projecten. Vandaar dat we als een belangrijke doelstelling van *nSangu ya Bwala* vooropstellen dat wij niet alleen informatie geven over de technische kanten maar ook over de mensen die het ten slotte waar maken op het veld. In het vorige nummer lieten we Séraphin Namwisi aan het woord alsook zuster Sabine Ngasini. In dit nummer vertelt zuster Marie-Louise Kuzambamalu over haar ervaringen als directrice van de secundaire school in Kingandu.

Kingandu is een gemeente in de provincie Bandundu, gelegen in het westen van Congo. Vanuit Kinshasa nemen de meeste reizigers eerst het vliegtuig naar Kikwit en van daaruit is het nog een 100 km met de jeep, over moeilijk te berijden wegen (zie www.blikopafrika.be).

We laten de zuster aan het woord.

Zr. Marie-Louise: onze school, het lyceum Kukwamina, telt 12 klassen. We bieden twee opties aan: Biologie – scheikunde en Algemene opvoedkunde. Deze laatste richting bereidt de leerlingen voor op een taak als leerkracht in het lager onderwijs. We hebben 18 leerkrachten in dienst. Daarnaast zijn er ook meer organisatorische en administratieve taken. Ik

word daarin bijgestaan door de verantwoordelijke voor de studies, mijn adjunct, en door de directrice van het internaat, 'préfet des études' genoemd. De studiedirectrice, dus mijn adjunct, houdt zich bezig met alle pedagogische aangelegenheden en dat is in onze context heel wat. In vergelijking met andere delen van Congo is het onderwijs in onze provincie redelijk goed uitgebouwd. Er zijn relatief gezien vrij veel kinderen die onderwijs volgen, al moeten we erbij zeggen dat dit ook hier in heel moeilijke omstandigheden verloopt.

nSangu: kan u iets meer vertellen over de leerlingen?

Zr. Marie-Louise: het aantal leerlingen varieert tussen 300 en 350. Dat stelt problemen. We hebben de richting Algemene opvoedkunde opgericht in 2003 maar de infrastructuur van de school is niet aangepast aan de toevloed van zoveel leerlingen. Vooral voor de internen stellen zich grote problemen. Vele leerlingen komen naar de school van dorpen die ver van Kingandu liggen, zoals Feshi, Kimbongo, zelfs vanuit Kikwit (een redelijk grote stad). Voor sommigen is de afstand meer dan 100 km en ze gaan bijgevolg alleen naar huis tijdens de kerst- en paasvakantie. Ze leven de hele tijd in de school. Leerlingen die in de dorpen rond Kingandu wonen,

moeten te voet over en weer, enkele uren 's morgens, enkele uren na de schooltijd. Sommigen wonen in bij familie en gaan om de veertien dagen naar huis om proviand op te doen. Een aantal leerlingen kookt zelf en komt 's nachts in de school slapen. We kunnen ze echter onmogelijk allemaal een plaats geven in ons internaat. Bovendien is de staat van de infrastructuur lamentabel.

nSangu: hoe slagen jullie erin om de school draaiende te houden?

Zr. Marie-Louise: Het is een permanent mirakel. In principe worden onze leerkrachten betaald door de staat. Het privé onderwijs is toegelaten en wordt deels gefinancierd door de overheid. Alleen gebeurt dat in Congo op een heel gebrekkige manier. We zijn dit schooljaar maar kunnen starten op 13 oktober. De leerkrachten waren in staking omdat ze al maanden niet werden betaald. Ze vallen dan volledig zonder inkomen en zijn verplicht om elders voor het onderhoud van hun gezin aan de slag te gaan, bijv. door een eigen veldje te bewerken. Naast de officiële wedden functioneren we met het schoolgeld dat de ouders ons betalen (zogenaamde 'le minerval'). Deze regelmatige betaling is voor vele ouders moeilijk tot onmogelijk. We laten ze in bepaalde omstandigheden toe om in natura te betalen (o.a. producten van hun veld). De economische situatie maakt dat vele ouders op de rand van een totale armoede leven zodat er snel niets meer overblijft om de school te betalen. Als ze echter helemaal niet betalen, zien we ons verplicht de kinderen naar huis te sturen. Dat is een harde keuze en leidt dikwijls tot studieachterstand van de leerlingen. Ouders betalen af en toe ook een kleine premie aan de leerkrachten om ze te motiveren. Als de leerkrachten staken betalen de ouders natuurlijk niet.

nSangu: waar liggen verder nog moeilijkheden voor uw school?

Zr. Marie-Louise: als ik ze allemaal opnoem ben ik morgen nog bezig. Maar de staat van de gebouwen baart zorgen, vooral deze van het internaat. We hebben te weinig goede moderne handboeken om de leerlingen op te leiden zoals het nationale leerplan het voorschrijft. Handboeken Engels zijn praktisch niet vast te krijgen op de markt, zelfs niet als men over een beetje geld beschikt. Verder is er te weinig didactisch materiaal voor de labo's, voor de lessen aardrijkskunde enz. De installatie van het internet door Solidariteit is echter een enorme vooruitgang. Onze leerkrachten maken er vaak gebruik van om informatie → pg 6

op te zoeken voor hun lessen.

nSangu: Hebben de leerlingen een toekomst?

Zr. Marie-Louise: de meeste leerlingen dromen ervan naar de universiteit te gaan en we zijn heel gelukkig dat ze daar in een aantal gevallen ook in lukken. Van onze leerlingen die naar de universiteit gaan slaagt het overgrote deel. Een probleem is echter dat sommige meisjes erg vroeg verlangen naar het moederschap. Vooral in de vakanties is er een reëel risico dat een huwelijk wordt geregeld, dat ze zwanger raken en niet meer terugkomen. We proberen hen daarvan bewust te maken zoals we ook veel aandacht besteden aan lichaamsverzorging en preventie tegen dreigende ziekten als aids. Ook in onze school zijn jonge mensen inderdaad zoals jonge mensen... ED

Indrukken uit Kikwit en Herent – Dirk Bogaert

Op 24 januari 2008 zijn in Kikwit 7 nieuwe zusters gewijd. Om dit feest muzikaal voor te bereiden kwamen een week voordien een aantal jongere zusters bijeen. Wij hadden als vormingsgroep (zie elders in deze nieuwsbrief) het geluk deze voorbereiding mee te maken. Het dynamische en energieke stemgebruik van de Congolezen, het gemak waarmee ze allerlei ritmische structuren door elkaar weven is elke keer even indrukwekkend. Deze keer werden een keyboard, een elektrische gitaar en een bas gebruikt ter ondersteuning van de zang. Het keyboard en de gitaar klonken nagenoeg hetzelfde: hoog en metaalachtig. De melodieën bestonden uit korte patroontjes die op allerlei toontrappen herhaald werden. Ze deden onmiddellijk denken aan het spel op de LIKEMBE.

Vreemd toch, hoe nieuwe technische mogelijkheden (gitaar, keyboard) in een bestaande cultuur geïncorporeerd worden. De instrumenten zijn Europees, de muziek is Congolees.

Op onze vlucht van Kinshasa naar Kikwit zat een generaal van het Congolese leger. Ter verwelcoming stond er op het vliegveld een blaasorkest klaar. Ook hier was de bezetting identiek aan die van een Europese fanfare, maar hoe verschillend de muziek en de sfeer! Niemand bleef op zijn plaats staan. De dirigent draaide rondjes, maakte allerlei leuke danspasjes en zwaaide maar weinig met zijn stokje! Ook tijdens de godsdienstige diensten bewegen de priesters en andere voorgangers voortdurend en dansen meerdere keren rond het altaar en door de kerk.

Deze muzikale ervaringen geven stof tot nadenken. Volstaat het nieuwe instrumenten – in ons geval zijn dat computers en didactiek - ter beschikking te stellen zonder te zeggen wat er gespeeld moet worden? Nee toch! Om de werking van nieuwe instrumenten en technieken te ontdekken moet er altijd met een zekere inhoud gewerkt worden. Aangezien we geen andere culturele inhouden kennen dan de onze werken we het

beste hiermee. Het is ondertussen duidelijk hoe snel en efficiënt die initiële inhouden achtergelaten worden en er met de nieuwe technologie een nieuwe stijl en ook nieuwe inhoud ontstaat.

Negen maanden later gingen we met elf leden van *Solidariteit* in Herent kijken en luisteren naar een uitvoering van de *Missa Luba*. Deze 'Afrikaanse' mis werd door een blank jongens- en mannenkoor gezongen. Je voelde al van de eerste noten dat zij de Afrikaanse zangstijl niet in zich hadden. De uitvoering leek op een zwart-witfoto van een prachtig herfstlandschap. Wie ooit een feestelijke viering of zelfs maar een eenvoudige zangstunde in Congo heeft meegemaakt voelde onmiddellijk het verschil. Het belangrijkste onderscheid was nog de afwezigheid van een medecreërend en participierend publiek.

Ook uit het concert in Herent kunnen wij als Afrika-groep lessen trekken. De zwarten zijn echt helemaal anders als wij. Noch wij, noch zij kunnen iets hetzelfde doen als de ander. Het zal altijd op een eigen manier zijn. Net zoals het koor blijven we zoeken naar de ideale meerstemmigheid. Beter een middelmatig maar sfeervol concert dan geen concert. Toch maar het kerstconcert komen...

DB

Uitnodiging voor het derde KERSTCONCERT

Vrijdag 19 december 2008 om 20 uur

H.-Hartinstituut, Naamsesteenweg 355 te Heverlee

Ten voordele van:

- de scholen in Afrika van de zuster Annuntiaten Heverlee www.Blikopafrika.be
- ter Wende Leuven - Observatie- en behandelingscentrum - Leuven www.terwende.be

Treden op:

**Het leerlingen- en lerarenkoor
HHartcore**

van het H. - Hartinstituut Heverlee

Het kinderkoor 'De Orgelpijpjes'

Het Gospelkoor Bens Bangula

Concert vangt aan om 20u
Bar geopend vanaf 19.30 uur

Toegang:

Onder 18 jaar: 5 euro

Volwassenen 10 euro

Steunkaart: 5 euro

Kaarten verkrijgbaar vanaf 2 december 2008

aan het onthaal H.-Hartinstituut

en bij de medewerkers van Solidariteit

In het verlengde van onze kunstveiling van 9 november zullen voor en na het kerstconcert nog kunstwerken worden aangeboden tegen kerstprijzen. Een ideale aankoop in het vooruitzicht van de feesten... Uiteraard opnieuw ten voordele van onze Congolese partners.

Indrukken van onze studenten

Terug naar Kikwit

Woensdag 12.03.08 > Dikke druppels vielen op ons dak, het regende. We zouden later vertrekken dan gepland, dat wisten we. Na ons laatste ontbijt liepen we een beetje doelloos rond tot de jeep eindelijk aankwam. Al snel zagen we hoe het voertuig werd gevuld en steeds voller werd. Achteraan zaten we allemaal zowat op elkaars schoot. Hoe lang gaat de jeep dit volhouden? Vééééé later dan gepland konden we vertrekken.

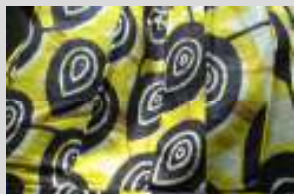
De eerste etappe van onze reis tot in Gungu (een dorp op 25km van Totshi) duurde maar liefst drie uur. Onderweg naar de oversteek van de Kwilu hoorden we iets onder de wagen bewegen: de 4x4 aandrijving had het laten afweten. De chauffeur besliste om toch door te gaan. De afdaling naar de rivier verliep vlekkeloos. Nadat we overgezet waren begonnen pas de problemen. De jeep moest helemaal naar boven rijden op een slijk-zand-weg. Zonder 4x4: not done! Na veel op-en neerbewegingen lukte het Patrick, onze chauffeur (broer van Joel – zie elders in de Nsangu), dan toch om achterwaarts de berg op te geraken. Wij volgden te voet. Daarna telkens hetzelfde scénario: als we een berg op moesten, allemaal uitstapen, eerst vooruit proberen en daarna achteruit, en wij volgden te voet.

Het werd donker en we probeerden tijdens de rit wat te slapen. Zouden we het vandaag nog halen?

20 uur, Kikwit is in zicht ! Maar toen ... geen benzine meer! Gelukkig hadden we hier gsm-ontvangst en konden we één van de zusters in Kikwit verwittigen. Zij kwam ons na een uur redden. Op die manier kwamen we toch nog veilig toe. Een rit die normaal gezien 4 uur zou duren, duurde vandaag 12 uur. Verhalen om over te vertellen: Congo...

De dag van de vrouw

Zaterdag 8.03.2008 > Een nieuwe dag... Iedereen begroette ons met een "Bonne fête maman!". De werelddag van de vrouw zou een bijzonder evenement worden. Alle meisjes

droegen hun gele 'olijven' pagne om Kabila's vrouw, genaamd 'Olive', te eren. Ze kijken op naar deze buitengewone vrouwenfiguur. De couturier van het dorp heeft voor deze gelegenheid een hele week enkel en alleen olijvenkleedjes gestikt.....

Na de bijna drie uur durende mis verlieten we de kerk en konden 'de sonnetten' eindelijk beginnen. 'Sonnetten' zijn een reeks van toneelstukjes met als

thema de rol en de rechten van de vrouw in de maatschappij. De mundélés (de blanken), de bazen van de omliggende dorpen en de religieuzen vestigden zich in de stoelen. De kinderen zaten in een cirkel op de grond. Sommigen vonden een betere plaats in de bomen en konden op die manier de toneelstukjes goed zien. Andere volwassenen stonden recht en keken vol bewondering en concentratie naar het theater. De meeste acteurs waren in mannen verkleed. De achterliggende boodschappen in de voorgebrachte stukken waren leerrijk. Het was grappig om te zien: het ging over verplichte huwelijken waar ouders de echtgenote kiezen, het stemrecht in het land,... De boodschappen toonden ons realistische beelden

en gaven weer dat ouders hun kinderen niet moeten uithuwelijken om er materieel beter van te worden. Het is soms beter dat het kind zijn eigen partner vindt dan het te dwingen tot een miserabel huwelijk. ... Na de sonnetten zijn we gaan middageten

en een bijzondere mama kwam tevoorschijn!

Quentin, een van onze vier studenten, had zich in vrouw verkleed. De zusters en wijzelf barstten in lachen uit. De religieuzen zongen 'lumbidé' voor Quentin, die op een sensuele manier voor ons danste. De hele planning viel in het water toen een hevige storm opstak. We schrokken toen de bliksem het dak van onze kamers raakte. Het bleef een paar uren hard regenen en alle mama's liepen tijdens de regenbui snel naar een veilige schuilplaats. Jammer... iedereen keek al zo lang uit naar deze uitzonderlijke feestdag. Als het regent valt het leven stil. Congo...

Quentin, Maryam, France, Ilse

KUNSTENAARS VOOR AFRIKA

Op zondag 9 november vond het project 'Kunstenaars voor Afrika' plaats. 20 kunstenaars schonken een werk dat ten voordele van Solidariteit mocht worden geveild. Anderen schonken een werk dat met hetzelfde oogmerk mocht verkocht worden. Nog anderen stelden ten toon en stonden een deel van hun inkomsten bij eventuele verkoop af. Dit alles ten voordele van onze scholen in Congo, Burundi en Kameroen.

Onder de talentrijke regie van Ghislaine Geerits verliep alles vlekkeloos. Annemie Sruyf ontpopte zich als een voortreffelijke veilingmeesteres. De opbrengst overtreft ruim de 10.000 €

Uittreksel uit de toespraak van de voorzitter, Fernand Rochette, tijdens de vernissage op de vooravond van de kunstveiling ten voordele van het Solidariteitsfonds

Beste vrienden,

Het doel van dit kunstenaars voor Afrika evenement is drievoudig.

Kunstminnende mensen met een mondiale ingesteldheid samenbrengen om van deze unieke verzameling te laten genieten is onze eerste doelstelling.

Wij hopen op deze wijze tevens de banden te versterken tussen het Solidariteitsfonds en onze donoren en sympathisanten.

Maar vandaag klinken woorden als veilen, verkopen, euro's... ons ook als muziek in de oren om de eenvoudige reden dat onze projecten veel centen vergen.

Dit weekend veel centen verzamelen is dan ook onze derde maar niet de geringste doelstelling.

.../...

Via de taal van de kunst, hun kunst worden beschotten tussen mensen, tussen volkeren weggenomen, wordt eenheid benadrukt. De taal van de kunstenaars nodigt uit. Hun rol is dan ook wezenlijk in de mondialisering, in het verenigen en ondersteunen van volkeren.

De kunstenaars wegdenken uit ons leven is immers als de vogels en de bloemen bannen uit het bos. De mooiste vormen, de mooiste kleuren en de mooiste melodieën zouden ons onthouden worden.

Het is dan ook een zegen dat die andere rare vogels, zoals kunstenaars wel eens worden genoemd, in vrijheid uitdrukking kunnen blijven geven aan wat hen beroert in de hoop dat ook anderen beroerd raken

Ik druk tot slot de wens uit dat velen dit weekend niet alleen beroerd raken door deze kunstwerken maar tevens door de noodroep van onze Afrikaanse broeders die een meer menswaardig bestaan verdienen

Colofon

Aan dit nummer werkten mee: Dirk Bogaert, Eric Depreeuw, Marie-Dominique Lodens, zuster Marie-Louise, Magda Olbrechts, Fernand Rochette, Raf Sondervorst, studenten Ilse, Maryam, France en Quentin, Georges Tibau, Freddy Vanhaelewyn, en nog anderen
Vormgeving: Marie-Do. Lodens
Foto's: Dirk Bogaert, Eric Depreeuw, Séraphin Namwisi, Raf Sondervorst,
Vertaling Franse versie: Fran Van Hemelrijck
Hoofdredactie: Eric Depreeuw
Verantwoordelijke uitgever: Zr. Roza Peeters, Naamsesteenweg 355 – 3001 Leuven

Meer informatie over onze werking vindt u op

www.blikopafrika.be

Een bijdrage storten?

431-4732001-20

van Missiefonds Annuntiaten – Heverlee

Fiscaal aftrekbaar vanaf 30 €